

**HUDUDLAR IQTISODIY RIVOJLANISHIDA INNOVATSION
INVESTITSİYALARNI JALB ETISH MEXANIZMLARINI
TAKOMILLASHTIRISH**

Temirov Jo‘raqodir Abduljalilovich

**MAQOLA
MALUMOTI**

ANNOTATSİYA:

**MAQOLA
TARIXI:**

Received: 07.06.2026

Revised: 08.06.2026

Accepted: 09.06.2026

KALIT SO‘ZLAR:

Innovatsion investitsiyalar, hududiy rivojlanish, investitsiya siyosati, investitsion jozibadorlik, iqtisodiy o‘rish, raqamli iqtisodiyot, venchur kapital, davlat-xususiy sheriklik, texnopark, innovatsiya.

Mazkur ilmiy ishda hududlar iqtisodiy rivojlanishida innovatsion investitsiyalarni jalb etishning nazariy va amaliy jihatlari tahlil qilingan. Innovatsion investitsiyalarning iqtisodiy mohiyati, hududlarning investitsion jozibadorligini belgilovchi omillar hamda investitsiyalarni jalb etishning amaldagi mexanizmlari o‘rganilgan. O‘zbekiston hududlarida innovatsion faoliyatni rivojlantirish, investitsiya muhitini yaxshilash, raqamli texnologiyalarni keng joriy etish va davlat-xususiy sheriklik asosida investitsiya loyihalarini amalga oshirishning dolzarb masalalari tahlil etilgan. Tadqiqot natijasida hududlarga innovatsion investitsiyalarni jalb etish samaradorligini oshirish, investitsiya infratuzilmasini rivojlantirish, venchur moliyalashtirish mexanizmlarini kengaytirish, ilmiy-tadqiqot muassasalari va ishlab chiqarish korxonalari o‘rtasidagi hamkorlikni mustahkamlash hamda investorlar uchun qulay investitsiya muhitini yaratishga qaratilgan ilmiy asoslangan taklif va tavsiyalar ishlab chiqilgan.

Mamlakat iqtisodiyotining barqaror rivojlanishi, aholi turmush darajasining oshishi hamda hududlarning raqobatbardoshligini ta'minlash ko'p jihatdan investitsion faoliyat samaradorligiga bog'liq. Ayniqsa, zamonaviy sharoitda innovatsion investitsiyalarni hududlarga jalb etish iqtisodiy o'sishning muhim omillaridan biri hisoblanadi. Innovatsion investitsiyalar ishlab chiqarishni modernizatsiya qilish, yangi texnologiyalarni joriy etish, mahsulot va xizmatlar sifatini yaxshilash, eksport salohiyatini oshirish hamda yangi ish o'rinlarini yaratishga xizmat qiladi.

So'nggi yillarda O'zbekiston Respublikasida hududlarni kompleks rivojlantirish, investitsiya muhitini yaxshilash va innovatsion iqtisodiyotni shakllantirish bo'yicha keng ko'lamli islohotlar amalga oshirilmoqda. Investitsiya siyosatini takomillashtirish, xorijiy investorlar uchun qulay sharoitlar yaratish, erkin iqtisodiy zonalar faoliyatini rivojlantirish, davlat-xususiy sheriklik mexanizmlarini kengaytirish va raqamli iqtisodiyot elementlarini joriy etish ushbu islohotlarning ustuvor yo'nalishlari hisoblanadi.

Hududlarning iqtisodiy rivojlanish darajasi bir xil emas. Ayrim hududlarda sanoat, xizmat ko'rsatish va infratuzilma yuqori rivojlangan bo'lsa, boshqa hududlarda investitsion faollik nisbatan pastligicha qolmoqda. Bu esa innovatsion investitsiyalarni jalb etish mexanizmlarini ilmiy asosda takomillashtirish zaruratini yuzaga keltiradi. Innovatsion investitsiyalar an'anaviy investitsiyalardan farqli ravishda ilmiy ishlanmalar, yuqori texnologiyalar, raqamli yechimlar, intellektual kapital va zamonaviy boshqaruv usullarini moliyalashtirishga yo'naltiriladi. Natijada iqtisodiyotning tarkibiy o'zgarishlari jadallashadi, ishlab chiqarish samaradorligi ortadi hamda hududlarning investitsion jozibadorligi kuchayadi.

Mavzuning dolzarbligi shundaki, globallashtirish va kuchayib borayotgan raqobat sharoitida hududlar o'rtasidagi iqtisodiy tafovutlarni kamaytirish, investitsion muhitni yaxshilash hamda innovatsion rivojlanishni jadallashtirish bugungi kunning eng muhim vazifalaridan biridir. Shu sababli hududlarga innovatsion investitsiyalarni jalb etishning samarali mexanizmlarini ishlab chiqish ilmiy va amaliy ahamiyat kasb etadi.

Tadqiqotning maqsadi

Hududlar iqtisodiy rivojlanishida innovatsion investitsiyalarni jalb etishning mavjud mexanizmlarini tahlil qilish hamda ularni takomillashtirish bo'yicha ilmiy asoslangan taklif va tavsiyalar ishlab chiqishdan iborat.

- innovatsion investitsiyalarning iqtisodiy mazmuni va mohiyatini o'rganish;
- hududlarda investitsion muhitning hozirgi holatini tahlil qilish;
- innovatsion investitsiyalarni jalb etishga ta'sir etuvchi omillarni aniqlash;

- rivojlangan davlatlar tajribasini o'rganish;
- O'zbekiston hududlarida innovatsion investitsiyalarni rivojlantirish bo'yicha amaliy tavsiyalar ishlab chiqish.

O'zbekiston Respublikasi hududlarida innovatsion investitsiyalarni jalb etish jarayonlari. Hududlar iqtisodiy rivojlanishida innovatsion investitsiyalarni jalb etish mexanizmlari va ularni takomillashtirishning iqtisodiy-uslubiy jihatlari. Ilmiy ishda hududlarning investitsion salohiyatini baholash, innovatsion investitsiyalarni jalb etishning zamonaviy mexanizmlarini takomillashtirish hamda investitsion faollikni oshirishga xizmat qiluvchi amaliy takliflar ishlab chiqiladi. Ish natijalari hududiy investitsiya dasturlarini ishlab chiqishda, mahalliy hokimliklar, iqtisodiyot va investitsiya organlari faoliyatida hamda oliy ta'lim muassasalarida o'quv-uslubiy manba sifatida foydalanilishi mumkin.

XULOSA

Mazkur ilmiy ishda hududlar iqtisodiy rivojlanishida innovatsion investitsiyalarni jalb etish mexanizmlarining nazariy va amaliy jihatlari o'rganildi hamda ularni takomillashtirish bo'yicha ilmiy asoslangan xulosalar ishlab chiqildi.

Tadqiqot natijalari asosida quyidagi xulosalarga kelindi:

1. Innovatsion investitsiyalar hududlar iqtisodiy rivojlanishining muhim omili bo'lib, ishlab chiqarishni modernizatsiya qilish, yuqori texnologiyali tarmoqlarni rivojlantirish, yangi ish o'rinlarini yaratish va hududlarning raqobatbardoshligini oshirishga xizmat qiladi.

2. Hududlarga investitsiyalarni jalb etish samaradorligi investitsion muhitning jozibadorligi, transport va muhandislik infratuzilmasining rivojlanganligi, malakali kadrlar mavjudligi, qonunchilikning barqarorligi hamda davlat tomonidan yaratilayotgan imtiyozlarga bevosita bog'liq.

3. O'zbekistonda investitsiya faoliyatini qo'llab-quvvatlash borasida muhim islohotlar amalga oshirilayotgan bo'lsa-da, ayrim hududlarda innovatsion investitsiyalar hajmi va loyihalar soni hali ham yetarli darajada emas. Bu esa investitsiya infratuzilmasini yanada takomillashtirishni talab etadi.

4. Xorijiy davlatlar tajribasi shuni ko'rsatadiki, texnoparklar, innovatsion markazlar, ventur fondlari, biznes-inkubatorlar va davlat-xususiy sheriklik mexanizmlarining rivojlanishi innovatsion investitsiyalar oqimini sezilarli darajada oshiradi.

Yuqoridagi takliflarning amaliyotga tatbiq etilishi hududlarda investitsion faollikni oshirish, innovatsion iqtisodiyotni rivojlantirish, iqtisodiy o'sishni jadallashtirish va aholi farovonligini yuksaltirishga xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi. – Toshkent, 2023.
2. O‘zbekiston Respublikasining "Investitsiyalar va investitsiya faoliyati to‘g‘risida"gi Qonuni.
3. O‘zbekiston Respublikasining "Innovatsion faoliyat to‘g‘risida"gi Qonuni.
4. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining investitsiya va innovatsion rivojlanishga oid farmon va qarorlari.
5. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining investitsiya siyosatiga oid qarorlari.
6. Sh. M. Mirziyoyev. **Yangi O‘zbekiston strategiyasi.** – Toshkent: O‘zbekiston, 2021.
7. Sh. M. Mirziyoyev. **Erkin va farovon, demokratik O‘zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz.** – Toshkent: O‘zbekiston, 2016.
8. Mankiw N. G. *Principles of Economics*. Cengage Learning.
9. Porter M. E. *The Competitive Advantage of Nations*. Free Press.